

Kitab Daniel - Nomer Satus Sekawan Dasa Gangsal Puluh

Tafsirané Yehezkiel 37 lan Gegayutané karo Dina-dina Pungkasan

Jeff Pippenger

2024-03-21

Sawisé Yéhezkièl njlentrehaké proses anané loro bangsa dadi siji, banjur dhèwèké nandhesaké yèn bangsa iku bakal dipréntah déning Sang Prabu Dawud, lan yèn Panjenengané bakal lumebu ing prajanjian karo wong-wong mau lan yèn Kémah Suci Panjenengané bakal ana ing tengahé wong-wong mau.

Lan wong-wong mau ora bakal najisaké awaké dhéwé menèh srana brahalané, utawa srana barang-barang kang njijiki, utawa srana samubarang kaluputané; nanging Aku bakal ngluwari wong-wong mau saka sakehing papan panggonané, ing kono wong-wong mau wis padha nglakoni dosa, lan Aku bakal nucèkaké wong-wong mau; mangkono wong-wong mau bakal dadi umat-Ku, lan Aku bakal dadi Allahé. Lan Dawud, abdining-Ku, bakal dadi raja ing sandhuwuré wong-wong mau; lan kabèh mau bakal duwe siji pangon: wong-wong mau uga bakal lumaku manut paukuman-Ku, lan netepi pranatan-Ku, sarta nglakoni iku. Lan wong-wong mau bakal manggon ana ing tanah kang wus Dakparingaké marang Yakub, abdining-Ku, ing panggonan leluhuré padha manggon; lan wong-wong mau bakal manggon ana ing kono, iya wong-wong mau, lan anak-anaké, lan putu-putuné ing salawas-lawasé; lan Dawud, abdining-Ku, bakal dadi pangérané ing salawas-lawasé. Salajengipun Aku bakal damel prejanjian katentreman kaliyan wong-wong mau; punika badhé dados prejanjian langgeng kaliyan wong-wong mau; lan Aku badhé netepaken wong-wong mau, lan ngakehaken wong-wong mau, sarta pasang pasucèn-Ku ana ing tengah-tengahé wong-wong mau ing salawas-lawasé. Tarub-Ku uga bakal ana bebarengan karo wong-wong mau: iya, Aku bakal dadi Allahé, lan wong-wong mau bakal dadi umat-Ku. Lan para bangsa liya bakal padha sumurup manawa Aku iki Pangéran kang nucèkaké Israèl, manawa pasucèn-Ku ana ing tengah-tengahé wong-wong mau ing salawas-lawasé. Yèheskèl 37:23–28.

Bab telung puluh pitu ing kitab Yehezkiel maringi sawijining panyajian kang cetha banget lan rinci ngenani panyegelan wong satus patang puluh papat èwu. Loro teken kang bakal dadi siji bangsa nalika kaallahan dipasaraké karo kamanungsan, lan bakal ana raja kang mrentah ing sandhuwuré. Siji bangsa iku yaiku pasamuwané Allah ing dina-dina wekasan, yaiku wong satus patang puluh papat èwu. Loro teken iku yaiku loro mangsa panyebaran kanggo karajan lor lan karajan kidul Israèl. Loro teken mau yaiku wong-wong kang déning Paulus diarani “badan,” nalika piyambakipun uga ngenali Kristus minangka “sirah” saka badan iku. Yehezkiel ngenali “sirah” miturut Paulus iku minangka “Raja Dawud,” lan “badan” iku minangka “siji bangsa.”

Ing pesen kang diparingake marang Adventisme ing taun 1856, kaya dene kawewakili déning rerangkèn sing durung rampung babagan “pitung mangsa” déning Hiram Edson ing taun 1856, Edson nyebut Yesaya, bab pitu, yaiku ramalan bab sewidak lima taun, minangka titik rujukan Alkitabiah tumrap wiwitaning loro-loroné période pitung mangsa. Ramalan wektu sewidak lima taun iku katetepaké ing sajroning sawijining konteks kang énakmatik, padha karo pérangan-pérangan ing kitab Wahyu kang ngandika, “he who hath ears, let him hear.” Manawa kowé duwé mripat kang bisa nyumurupi, lan kuping kang bisa mangertèni, ana sawijining prakara kang banget nggumunakaké ing pérangan iku.

Awit sirahing Siria iku Damsyik, lan sirahing Damsyik iku Rezin; lan sajrone suwidakan lan limang taun Éfraim bakal remuk, satemah ora dadi bangsa manèh. Lan sirahing Éfraim iku Samaria, lan sirahing Samaria iku putrané Remalya. Manawa kowé padha ora pracaya, mesthi kowé ora bakal diteguhaké. Yesaya 7:8, 9.

Ramalan nem puluh lima taun punika wiwit ing taun 742 SM, lan ing salebeting nem puluh lima taun punika, sangang welas taun salajengipun, ing taun 723 SM, karajan sisih lor Israel kabekta dados batur-tawanan déning Asyur, lan nalika taun-taun punika rampung ing taun 677 SM, Manasye kabekta dados tawanan déning Babil. Nem puluh lima taun punika ugi kagambaraken wonten ing panggenapan-panggenapan wekasan saking pamecaripun kalih bangsa punika, ingkang badhé dados satunggal tongkat wonten ing cariyosipun Yehezkiel. Punika nandhani taun 1798, 1844, lan 1863, miturut urutanipun. Ing ayat-ayat ingkang ngenali piwucal ingkang kasamparaken ing taun 1863, wonten satunggaling wahyu ramalan ingkang mirunggan, ing pundi ramalan punika dipunwungkus.

Iku minangka wahyu yèn “sirah” sawijining bangsa iku kutha krajané, lan yèn “sirah” kutha krajan iku ratu. Iki maringi rong seksi tumrap wahyu iki, banjur nggawa sakabèhé wangsit lan wahyu mau menyang sawijining panutup kanthi pepindhan kang ngemu wewadi, mangkéné: “Yèn kowé ora precaya, satemené kowé ora bakal diteguhaké.” Manawa kowé ora precaya yèn ratu iku sirah, lan yèn sirah iku kutha krajan, temenan kowé ora bakal diteguhaké.

Bangsa Yehezkiel sing kawangun lumantar panyawijiné loro teken saka karajan lor lan kidul, kudu nduwèni ratu, yaiku sirah, yaiku kutha krajané bangsa iku. Kabèh pérangan wacana Yehezkiel iku ngandika bab ciri-ciri kenabian saka panyegelan satus patang puluh papat ewu, kang nglambangaké panyawijiné Ketuhanan karo kamanungsan sajroning mangsa muni trompèt kapitu saka Islam ing bilai katelu.

Dina-dina swarané Trompet kapitu, ing Wahyu pasal sepuluh, kawiwitan nalika bakal ana “wektu ora ana manèh,” yaiku tanggal 22 Oktober 1844, nalika malaékat katelu rawuh. Ing wektu iku Yokanan ngalami paité tanggal mau, lan nalika iku uga dhèwèké didhawuhi ngukur Padaleman Suci, nanging nyingkirna sajarah rolas atus sewidak taun bab kakethoké Padaleman Suci lan wadyabala, awit mangsa iku wis kaparingaké marang para bangsa liya.

Lan malaékat kang dakdeleng ngadeg ana ing sadhuwuring segara lan ing sadhuwuring bumi ngangkat astané menyang swarga, lan sumpah demi Panjenengané kang gesang ing

salawas-lawasé, kang nitahaké swarga lan sakehing isiné, lan bumi lan sakehing isiné, lan segara lan sakehing isiné, yèn wektu ora bakal ana manèh; nanging ing dina-dinané swarané malaékat kapitu, nalika dhèwèké wiwit muni, rahasia Allah bakal kasampurnakaké, kaya kang wus Panjenengané wartakaké marang para abdiné, yaiku para nabi. Lan swara kang dakrungu saka swarga iku ngandika marang aku manèh, pangandikané: Lungaa, jupuken kitab cilik kang kabuka ing tangané malaékat kang ngadeg ana ing sadhuwuring segara lan ing sadhuwuring bumi.

Lan aku sowan marang malaékat mau lan ngandika marang dhèwèké, “Wènèhna aku kitab cilik iku.” Dhèwèké banjur ngandika marang aku, “Jupuken, lan panganen nganti entèk; iku bakal ndadèkaké wetengmu pait, nanging ana ing tutukmu bakal legi kaya madu.” Lan aku njupuk kitab cilik mau saka tangané malaékat iku, banjur dakpangan nganti entèk; lan ana ing tutukku legi kaya madu; nanging sanalika sawisé dakpangan, wetengku dadi pait. Lan dhèwèké ngandika marang aku, “Kowé kudu medhar wangsit manèh ana ing ngarepé akèh bangsa, lan para umat, lan basa-basa, lan para ratu.” Lan aku kaparingan galah kang kaya teken; lan malaékat mau jumeneng sarta ngandika, “Ngadega, lan ukuren Padalemané Allah, lan mesbah, lan wong-wong kang padha nyembah ana ing kono. Nanging plataran kang ana ing sanjabané Padaleman Suci iku singgirana, aja diukur; awit iku wus dipasrahaké marang para bangsa liya: lan kutha suci bakal diinjak-injak déning wong-wong mau patang puluh loro sasi.” Wahyu 10:5–11:2.

Padaleman Suci sing kudu diukur déning Yohanes ing tanggal 22 Oktober 1844 iku yaiku padaleman sing ana para panyembah “ing jeroné.” Pelatarané kudu ditinggalaké. Padaleman sing nduwèni mesbèh, lan uga ana para panyembah ing jeroné, iku yaiku Papan Suci saka papan suci swarga. Ana mesbèh ing pelataran, nanging iku kudu ditinggalaké, mula mung ana siji mesbèh liyané ing papan suci Allah, yaiku mesbèh dupa sing dumunung ana ing Papan Suci. Nalika tekane malaékat katelu ing taun 1844, sing nglambangaké tekane malaékat katelu ing wiwitaning wektu panyegelan ing tanggal 11 September 2001, padaleman iku mung dumadi saka rong ruangan.

Papan Suci iku minangka pralambang Pasamuwan, kang déning Paulus diarani badan, lan Papan Mahasuci iku minangka pralambang sirahing badan. Papan suci iku minangka pralambang kamanungsan, lan Papan Mahasuci iku minangka pralambang kaallahan. Misbyah, lan kukus kang munggah saka misbyah, kang munggah lan mlebu ing Papan Mahasuci, nggambarake titik ing ngendi kamanungsan kasambung karo kaallahan. Manungsa mung bisa mlebu ing Papan Mahasuci lumantar pracaya, nanging pangalamané para wong pracaya dumunung ana ing Papan Suci.

Ing kana padha kudu mangan Sabdaning Allah, kaya dene kagambarake déning roti-roti ing ndhuwur méja roti paseksen. Ing kana padha kudu nglilakaké pepadhangé sumunar ana ing ngarsané manungsa, lan ngluhuraké Rama kaswargané, kaya dene kagambarake déning dian sing pitu pangé, kang wis dipratelakake marang kita minangka pralambangé Pasamuwan. Ing kana padha kudu nyawiji karo kaallahan déné pandongané munggah bebarengan karo kasaénan-kasaénaning Kristus nganti tumeka ing ngarsané Sang Ilahi piyambak.

Wiwit taun 1798 nganti 1844, Sang Arsitek Padaleman Suci ngedegaké sawijining padaleman kamanungsan kang dipunmaksudaké kanggo dipunsawijèkaké karo padaleman kaallahanipun, nanging kamanungsan mbalela. Wiwit taun 2001, Panjenenganipun sapisan manèh lagi ngedegaké padaleman kamanungsan, kang dipunlambangaké minangka satus patang puluh papat èwu. Miturut Yéheskèl, “Sang Prabu Dawud” badhé mrentah ngungkuli bangsa mau, kang dipunowahi saka lembah balung-balung Laodikia kang garing lan mati, dados wadya-bala ingkang santosa, kang dipunangkat dados panji nalika angger-angger Minggu ingkang badhé enggal rawuh.

Karajan kidul Yehuda iku papan dununge kutha krajan Yerusalem, lan bangsa, ratu, lan kutha krajan iku makili “sirah.” Satemene, manawa kowe pracaya, kowe bakal diteguhake. Ing sesambungane antarane karajan lor lan karajan kidul, Yehuda iku “sirah”; ana ing kono kutha krajan dumunung, lan iku kutha kang dipilih déning Pangéran kanggo nempatake Asmané. Karajan lor iku “badan.” Amarga murtadé Suléman, Pangéran ngangkat mungsuh-mungsuh nglawan Suléman. Salah siji saka mungsuh mau yaiku Yerobeam, kang dadi ratu kapisan saka karajan lor Israèl kang wis kabagi.

Lan Yerobeam bin Nebat, wong Efrata saka Zereda, abdiné Suléman, kang jeneng ibuné Zeruah, sawijining randha, iya dhèwèké iku ngangkat tangan nglawan raja. Lan iki sababé anggoné ngangkat tangan nglawan raja: Suléman yasa Milo, lan ndandani pérangan-pérangan kutha Dawud, bapakné, kang rubuh. Lan wong iku, Yerobeam, satriya kang gagah prakosa; lan Suléman, nalika weruh yèn nom-noman iku sregep, banjur ngangkat dhèwèké dadi panguwasa atas sakehé pagawean turuné Yusuf. Lan kedadéan ing wektu iku, nalika Yerobeam metu saka Yérusalèm, nabi Ahia, wong Silo iku, ketemu karo dhèwèké ana ing dalan; lan Ahia mau nganggo sandhangan anyar; lan wong loro iku piyambakan ana ing ara-ara. Banjur Ahia nyekel sandhangan anyar kang dienggo, lan nyuwèk dadi rolas bagéan; banjur ngandika marang Yerobeam: Jupuken sepuluh bagéan kanggo kowé; awit mangkéné pangandikané Pangéran, Allahé Israèl: Lah, Ingsun bakal nyuwèk karajan saka tangané Suléman, lan bakal maringaké sepuluh taler marang kowé; (Nanging dhèwèké bakal nduwèni siji taler marga saka Dawud, abdiningsun, lan marga saka Yérusalèm, kutha kang Ingsun pilih saka antarané sakehé taler Israèl:)

Amarga wong-wong mau wis nilar Aku lan padha nyembah Asytoret, déwiné wong Sidon, Kamos, déwané wong Moab, lan Milkom, déwané bani Amon, sarta ora lumaku ana ing dalan-Ku, kanggo nindakaké apa kang bener ana ing paningal-Ku, lan kanggo netepi pranatan-pranatan-Ku lan pepakon-pepakon-Ku, kaya déné Dawud, bapakné. Nanging karajan kabèh ora bakal Sunjupuk saka tangané; nanging bakal Sundadèkaké dhèwèké pangéran sajroning kabèh dina uripé marga saka Dawud, abdi-Ku, kang Sunpilih, amarga dhèwèké netepi dhawuh-dhawuh-Ku lan pranatan-pranatan-Ku. Nanging karajan iku bakal Sunjupuk saka tangané putrané, lan bakal Sunparingaké marang kowé, iya sepuluh taler. Déné marang putrané bakal Sunparingaké siji taler, supaya Dawud, abdi-Ku, tansah nduwèni pepadhang ana ing ngarsa-Ku ing Yérusalèm, kutha kang Sunpilih kanggo mapanaké asma-Ku ana ing kono. 1 Para Raja 11:26–36.

Bangsa sing katitahaké nalika Ezekiel nggabungaké rong kayu iku bakal nduwèni “Dawud” minangka raja, lan Dawud mrentah saka Yerusalem, yaiku kutha krajan panggonan Allah milih netepaké asmané. Sapuluh taler ing sisih lor iku minangka pralambanging badan, lan Yerusalem minangka pralambanging sirah. Amarga dosa-dosané Manasyè, Yehuda digawa menyang Babul ing panangkaran ing taun 677 SM, mangkono wiwitané panyebaran “pitu mangsa” marang karajan sisih kidul. Ing wektu iku Pangéran nampik Yerusalem.

Nanging Sang Yehuwah ora mundur saka sengiting bebendu-Nya kang gedhé, kang njalari bebenduné murub marang Yehuda, marga saka sakehing pangesun-pangesun kang wus ditindakaké Manasye marang Panjenengané. Lan Sang Yehuwah ngandika: Yehuda iya bakal Sundusak saka ing ngarsaningsun, kaya déné Ingsun wus ndusak Israèl; lan kutha iki, Yerusalem, kang wus Sunpilih, bakal Sunbuwang, mangkono uga Padaleman kang wus Sundhawuhaké: Asma-Ku bakal ana ing kono. 2 Raja-raja 23:26, 27.

Ana ing “griya” ing Yerusalem Panjenengane milih manggonaké asmané, lan kutha sarta griya iku katampik, nanging ana prasetyan kang kaparingaké lumantar Zakharia yèn Pangéran bakal sapisan manèh milih Yerusalem.

Banjur malaekating Pangeran mangsuli lan ngandika, Dhuh Pangeraning sarwa dumadi, nganti kapan Paduka mboten badhé ngasihi Yerusalem lan kutha-kuthaning Yehuda, ingkang sampun Paduka bendoni sajrone pitung puluh taun punika? Lan Pangeran mangsuli malaekat ingkang remen wicanten kaliyan kula kalawan tembung-tembung ingkang sae lan tembung-tembung panglipur. Mila malaekat ingkang sesrawungan kaliyan kula punika ngandika dhateng kula, Pambenganira, pangucapana mangkene: Mekaten pangandikaning Pangeraning sarwa dumadi; Ingsun cemburu tumrap Yerusalem lan tumrap Sion kanthi cemburu ingkang ageng. Lan Ingsun nepsu sanget dhateng para bangsa kapir ingkang padha tentrem; awit Ingsun namung sethithik nepsunira, nanging wong-wong mau malah mbiyantu nambahi kasangsaran. Mulane mekaten pangandikaning Pangeran; Ingsun sampun malih dhateng Yerusalem kanthi sih-kawelasan: padalemaningsun badhé kabangun ana ing kono, pangandikaning Pangeraning sarwa dumadi, lan tali ukuran badhé kaulur ana ing atas Yerusalem.

Padha seserua manèh, pangucapa, Mangkéné pangandikané Pangéran sarwa dumadi: Kutha-kuthanéSun marga saka karaharjan bakal sumebar manèh; lan Pangéran bakal nglipur Sion manèh, sarta bakal milih Yérusalèm manèh. Banjur aku ngangkat mripatku, banjur ndeleng, lah ana patang sungu. Lan aku matur marang malaékat kang rembugan karo aku, “Apa iki?” Wangsulane marang aku, “Iki sungu-sungu kang wis nyebaraké Yéhuda, Israèl, lan Yérusalèm.” Banjur Pangéran ndudukaké marang aku patang tukang. Aku banjur matur, “Iki padha teka arep ngapa?” Panjenengané ngandika mangsuli, “Iki sungu-sungu kang wis nyebaraké Yéhuda, nganti ora ana wong siji waé kang bisa ngangkat sirahé; nanging iki padha teka kanggo nggegirisi wong-wong mau, kanggo mbuwang sungu-sunguné para bangsa liya, kang ngangkat sunguné nglawan tanah Yéhuda kanggo nyebaraké tanah iku.”

Aku banjur ngangkat mripatku maneh lan nyawang; lah ana sawijining wong nggawa tali ukur ana ing tangane. Banjur aku matur: “Kowe arep menyang ngendi?” Panjenengane mangsuli aku: “Arep ngukur Yerusalem, supaya weruh pira ambané lan pira dawané.” Lan lah, malaekat kang rembugan karo aku banjur maju, lan ana malaekat liyané metu kanggo nemoni dheweke, lan ngandika marang dheweke: “Mlayua, kandhanana marang nom-noman iki, mangkene: Yerusalem bakal dienggoni kaya kutha-kutha tanpa témbok, amerga akehé wong lan kéwan ana ing kono. Sabab Aku, mangkono pangandikané Pangéran, bakal dadi témbok geni ing saubengé, lan bakal dadi kamulyan ana ing satengahé. Hé, hé, metua lan mlayua saka tanah lor, mangkono pangandikané Pangéran; sabab Aku wis nyebar kowé kaya patang angin ing langit, mangkono pangandikané Pangéran. Slametna awakmu, hé Sion, kang manggon bebarengan karo putriné Babil. Awit mangkene pangandikané Pangéran sarwa dumadi: Sawisé kamulyan Panjenengané ngutus aku marang bangsa-bangsa kang ngrampasi kowé; awit sapa sing ndemèk kowé iku ndemèk biji mripaté Panjenengané.”

Amarga, lah, Ingsun bakal nglambaèkaké asta-Ku marang wong-wong mau, lan wong-wong mau bakal dadi jarahan tumrap para abdiné dhéwé; lan kowé bakal padha sumurup yèn Pangéran sarwa dumadi wis ngutus Aku. Padha ngidung lan bungaha, hé putri Sion; awit, lah, Ingsun teka, lan Ingsun bakal dedalem ana ing satengahmu, mangkono pangandikané Pangéran. Lan akèh bangsa bakal manunggal karo Pangéran ing dina iku, lan bakal dadi umat-Ku; lan Ingsun bakal dedalem ana ing satengahmu, lan kowé bakal sumurup yèn Pangéran sarwa dumadi wis ngutus Aku marang kowé. Lan Pangéran bakal marisi Yehuda dadi pandumané ana ing tanah suci, lan bakal milih Yérusalèm manèh. Padha menenga, hé sakèhé daging, ana ing ngarsané Pangéran; awit Panjenengané wus jumeneng saka padunungané kang suci. Zakharia 1:12–2:13.

Janji-janji manawa Pangéran bakal milih Yerusalem maneh kasembadan nalika Israèl kuna mbangun manèh Yerusalem sawisé pambuwangané ing Babil, nanging para nabi ngandika luwih akèh bab jaman wekasan tinimbang jaman nalika wong-wong mau urip. Pangéran “kawungokaké saka padalemané suci,” ing tanggal 22 Oktober 1844, nalika Panjenengané jumeneng lan pindhah saka Papan Suci menyang Papan Maha Suci, ing wektu nalika “sadhéngah daging” kudu “meneng” ana ing ngarsané Pangéran, amarga Dina Pangruwating Dosa antitipikal wus teka, selaras karo Habakuk TWO-TWENTY.

Nanging Sang Yehuwah ana ing Padalemané kang suci: muga sakehing bumi meneng ana ing ngarsané Panjenengané. Habakkuk 2:20.

Ing wektu iku, Yokanan ing bab kaping sewelas kitab Wahyu kaparingan dhawuh supaya ngukur padaleman suci, kang kaseksèn déning Zakharia nalika dhèwèké “ngluhuraké” “mripaté manèh, banjur nyawang, lah ana sawijining wong nggawa tali ukur ana ing tangane”. Banjur Zakharia matur, “Kowé arep lunga menyang ngendi?” Lan Yokanan ngandika marang Zakharia, “Kanggo ngukur Yerusalem, supaya weruh pira ambané lan pira dawané.” Sajarah pambangunan manèhé Yerusalem sawisé pambuwangan pitung puluh taun, lan sajarah sing diwiwiti ing taun 1798 nanging rampung ing pambrontakan nalika malaekat katelu rawuh ing taun 1844, loro-loroné padha nandhani pakaryan sing diwiwiti

ing tanggal 11 September 2001.

Karajan sisih kidul, kutha Yerusalem, lan raja Dawud kabèh iku “sirah” panggonan wataking Gusti Allah kudu kawedhar. Karajan sisih lor nggambarake “badan”, lan nalika Pangéran netepake sapisan manèh “nresnani Yerusalem kanthi sih-rahmat” lan “nglipur dheweke” lan sapisan manèh “milih dheweke”, Panjenengané lagi nandhani panyegelan wong satus patang puluh papat ewu, kang kalebu gegandhèngané balung-balung garing wong mati saka Laodikia dadi siji, lan sawisé kuwi kabanguné manèh balung-balung mau dadi sawijining wadya bala kang gagah prakosa.

Pakaryan punika dipralambangaken wonten ing Yehezkiel bab tigang dasa pitu, lan dipralambangaken déning karajan lor lan karajan kidul, ingkang maringi pasemon bab pakaryan nggenepi prasetyaning prejanjian kanggo nyerat angger-anggeripun ing manah lan pikiranipun satus patang puluh sekawan ewu. Saking kalih teken punika, satunggal lan satunggal kemawon ingkang katandhesaken dados sirah, lan manawi panjenengan pitados, manawi mripat panjenengan saged mirsani lan kuping panjenengan saged mangertos, punika nandhakaken bilih teken sanèsipun punika badan.

Kita badhé nerusaké pasinaon punika ing artikel salajengipun.

“Ing dhuwuré dhasar kang wus dipasang déning Kristus piyambak, para rasul mbangun pasamuwaning Allah. Ing Kitab Suci, gambaran bab ngedegaké Padaleman Suci kerep diagem kanggo njlentrehaké pambangunan pasamuwan. Zakharia nyebut Kristus minangka Tunas kang bakal mbangun padalemané Pangéran. Panjenengané ngandika bab para bangsa liya minangka para mitulungi ing pakaryan iku: ‘Wong-wong sing adoh bakal padha teka lan mbangun ana ing padalemané Pangéran;’ lan Yesaya mratélakaké, ‘Anak-anaké wong manca bakal padha mbangun témbokmu.’ Zakharia 6:12, 15; Yesaya 60:10.”

Babagan pambangunaning pasamuwan iki, Pétrus ngandika, “Panjenengané sing sira sowani, yaiku watu urip, kang satemené ditampik déning manungsa, nanging kapilih déning Allah lan aji; sira iya, kaya watu-watu urip, padha kabangun dadi griya kasukman, kaimaman suci, kanggo nyaosaké kurban-kurban kasukman, kang kacepeng déning Allah lumantar Gusti Yésus Kristus.” 1 Pétrus 2:4, 5.

“Ing panggalènaning donya Yahudi lan donya bangsa-bangsa liya para rasul nyambut-gawé, ngetokaké watu-watu kanggo dipasang ing ndhuwur dhasar. Ing layangé marang para pracaya ing Éfesus, Paulus ngandika, ‘Mulané kowé saiki dudu wong manca lan wong asing manèh, nanging sapa wong warga karo para suci, lan kalebu brayaté Allah; sarta kaadegaké ing ndhuwur dhasaring para rasul lan para nabi, déné Gusti Yésus Kristus piyambak dadi Watu Pojok kang utama; ana ing Panjenengané sakabèhé bangunan kang kaatur lan karakit kanthi trep tuwuh dadi padaleman suci ana ing Gusti: ana ing Panjenengané kowé uga kabangun bebarengan dadi papan dedunungané Allah lumantar Sang Roh.’ Éfesus 2:19–22.”

“Lan marang wong-wong Korinta dheweke nulis: ‘Miturut sih-rahmaté Allah kang kaparingaké marang aku, kaya sawijining tukang yasa utama kang wicaksana, aku wis ngedegaké dhasar, lan wong liya mbangun ana ing ndhuwuré. Nanging saben wong kudu ngati-ati kepriyé anggoné mbangun ing ndhuwuré. Awit ora ana wong kang bisa ngedegaké dhasar liyané saliyané dhasar kang wus kaadegaké, yaiku Yesus Kristus. Saiki manawa ana wong mbangun ing atas dhasar iki nganggo emas, slaka, watu aji, kayu, sukèt garing, damèn; pakaryané saben wong bakal katuduh kanthi cetha, awit dina iku bakal nyatakaké, marga bakal kababar lumantar geni; lan geni iku bakal nyoba pakaryané saben wong, apa jinisé.’ 1 Korinta 3:10–13.

“Para rasul mbangun ing ndhuwur dhasar kang mesthi, yaiku Watu Langgeng. Marang dhasar iki padha nggawa watu-watu kang padha digalèni saka jagad. Para juru bangun iku nyambut gawé ora tanpa alangan. Pakaryané dadi banget angèl déning panentangan saka para satruné Kristus. Padha kudu perang nglawan kefanatikan, prasangka, lan sengité wong-wong kang mbangun ing ndhuwur dhasar palsu. Akeh wong kang nyambut gawé minangka juru bangun pasamuwan bisa dipadhakaké karo para juru bangun témbok ing jamané Nehemia, kang bab iku katulis: ‘They which builded on the wall, and they that bare burdens, with those that laded, everyone with one of his hands wrought in the work, and with the other hand held a weapon.’ Nehemiah 4:17.” Kisah Para Rasul, 595–597.